

Till
Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
med kopia till
m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se .

Diarienummer
M2021/02118

Stockholm den 3 februari 2022

Remiss av En förbättrad förpackningsinsamling – nya roller för kommuner och producenter

Fastighetsägarna har givits möjlighet att lämna synpunkter på rubricerad promemoria.

Sammanfattning

Ur Regeringsformen:

”Varje medborgares egendom är tryggad genom att ingen kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna eller till någon enskild genom expropriation eller annat sådant förfogande eller tåla att det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen”.

Fastighetsägarna **anser** att förslaget är ofullständigt och inte i tillfredställande utsträckning säkerställer

- fastighetsägares egendomsskydd enligt regeringsformen eller
- erforderlig servicenivå för förpackningsinsamling.

Fastighetsägarna **anser** att förslaget har potential att utvecklas vidare så att fastighetsägares egendomsskydd enligt regeringsformen beaktas och att erforderlig servicenivå säkerställs.

Fastighetsägarna ser **positivt** på att producenterna nu äntligen ska ta sitt fulla ekonomiska ansvar för producentansvaret för förpackningar.

Fastighetsägarna **anser** att regeringen ska återinföra producentansvar för returpapper.

Fastighetsägarnas synpunkter

Fastighetsägarna **delar** promemorians beskrivning av att fastighetsägare och boende historiskt tagit en obefogat stor del av det ekonomiska ansvar för fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och returpapper som rätteligen ska ligga hos producenterna. Fastighetsägarna **ser positivt** på att producenterna nu äntligen ska ta sitt ekonomiska ansvar för insamling.

Fastighetsägarna **anser** att fastighetsnära insamling av de vanligaste förpackningslagen gör det lättare för boende att lämna sitt förpackningsavfall och kan leda till att fler förpackningar sorteras ut för materialåtervinning.

Servicenivå bör inte få sättas av producenterna

Fastighetsägarna **befarar** att servicenivån för förpackningsinsamling, om promemorians förslag går igenom, inte kommer att sättas utifrån behov eller Naturvårdsverket utan utifrån den ersättning som producenterna och kommuner avtalar fram.

Fastighetsägarna **vänder** sig mot detta förfarande. Det rimliga är att servicenivå, inklusive parametrar införande och kvalitetskrav, fastställs av myndighet och att producenterna därefter tar full kostnad i enlighet med direktivet.

Fastighetsägarna **menar** att det är viktigt att det säkerställs en hög servicegrad i alla delar av landet och i kommuner med olika förutsättningar.

Det behöver förtydligas att kommuner vare sig får tvinga eller hindra fastighetsägare att ta investeringar

Att bygga ut den fastighetsnära insamlingen kommer att medföra svårigheter i befintlig miljö. Regelverket måste därför kunna medge avsteg. För ägare av flerbostadshus skriver utredningen att en konsekvens av de nya kraven är att dessa "behöver investera" i utrymmen för fastighetsnära insamling. Fastighetsägarna **delar inte** den analysen. En mer korrekt skrivelse är att ägare av flerbostadshus fortsatt frivilligt kan komma att ta kostnader för utrymmen för fastighetsnära insamling om och när dessa iordningställs.

Fastighetsägarna **tillstyrker** förslaget att kommunala föreskrifter inte ska få förhindra en fastighetsägare från att frivilligt bekosta en annan insamlingslösning än den som kommunen tillhandahåller. Det finns dock en risk att fastighetsägare kan nödgas investera i dyrare lösningar för att insamlingen ska fungera tillfredsställande, om ersättningen från producenterna är för låg och de kommunala lösningarna för insamling av förpackningsavfall inte uppfyller önskvärd nivå.

Fastighetsägarna vill här påminna om egendomsskyddet enligt regeringsformen. Inskränkning i användningen av mark eller byggnad får enligt regeringsformen endast ske om det tillgodoser ett angeläget allmänt intresse. Vare sig denna, eller tidigare utredningar kring fastighetsnära insamling, har påvisat att producenters uppfyllnad av producentansvar för förpackningar är ett angeläget allmänt intresse. Det allmänna, här i form av kommuner, har ingen möjlighet att bryta mot regeringsformen och kräva inskränkning i användningen av mark eller byggnad för att producenter ska uppfylla sitt producentansvar. De krav på avfallsutrymmen i Plan- och bygglagen (PBL) som hänvisas till i promemorian är enbart tillämpliga vid nybyggnad-, ombyggnad och vissa ändringar. De får inte åberopas för att kräva ändringar i befintliga byggnader.

Utredningen har heller inte föreslagit någon ändring av 9 kap. 1 § i avfallsförordningen där det bland annat anges att kommunen har rätt att meddela föreskrifter om hur utrymmen, behållare och andra anordningar för hantering av avfall ska vara beskaffade och skötas. Kammarrätten (Stockholm mål nr 4155–05) har fastslagit att en kommun inte i en avfallsföreskrift, med stöd av bemyndigandet i

avfallsförordningen, kan meddela föreskrifter som går längre än gällande plan- och byggnadslagstiftning. Av det följer, som nämnts ovan, att kommuner inte får kräva omfattande byggnadsåtgärder i befintliga byggnader förutom i samband med ny-, ombyggnad eller ändring i byggnaden.

Fastighetsägarna **anser** att detta bör tydliggöras i föreskriftstexts för att undvika missförstånd hos kommuner, branschorganisationer eller avfallsentreprenörer.

Fastighetsägarna **anser** att det behöver säkerställas att redan gjorda investeringar i FNI ska accepteras. Fastighetsägare som redan byggt ut fastighetsnära insamling ska inte tvingas byta system och göra investeringar i ett helt nytt system när kommunen tar över insamlingen.

Kostnader för utbyggd FNI

Även om Kammarrätten klargjort att kommuner inte kan tvinga fastighetsägare att inrätta rum för FNI, förutom i samband med ny-, ombyggnad eller ändring i byggnaden, kan det vara intressant att reflektera över vilka kostnader ett fullt utbyggt FNI för Sveriges flerbostadshus skulle medföra för fastighetsägare och boende.

Enligt promemorian (sid 207–218) saknar 45% av Sveriges 2,3 miljoner hushåll som bor i flerbostadshus FNI. Målet är att 100% av hushållen ska ha FNI.

Kostnad för FNI är enligt promemorian 929 kr, varav entreprenörskostnad utgör 187 kr, per lägenhet och år. Genom förslaget ska producenterna ta det ekonomiska ansvaret för insamling vilket motsvarar entreprenörskostnaden på 187 kronor.

Det lämnar en kostnad på 742 kr kronor/lägenhet & år som utredaren föreslår att fastighetsägaren, och i längden enskilda hushållen, ska bära för fastighetsnära insamling av förpackningar.

Ett full utbyggt FNI innebär att 45% av 2,3 miljoner hushåll ska påföras kostnader på 742 kronor per år. Det summeras till 767 970 000 kronor/år som dessa hushåll föreslås belastas med.

Fastighetsägarna **anser** det anmärkningsvärt att promemorian inte mer tydligt lyfter fram att konsekvenserna av förslaget är 770 miljoner kronor per år i tillkommande kostnader för hushåll i flerbostadshus som idag inte har FNI.

Statistik och återrapportering

Kravet på statistikuppföljning av materialåtervinning på kommunnivå i mängd materialåtervinning per invånare inte är tillräcklig för att få en bra lokal uppföljning. För att kunna återkoppla resultat till de boende **anser** Fastighetsägarna att det krävs statistikuppföljning på fastighetsnivå, som producenterna, i enlighet med producentansvaret, ska bekosta.

Insamling av förpackningsavfall från verksamheter

Fastighetsägarna har inga invändningar mot förslaget.

Återinfört producentansvar för returpapper

Fastighetsägarna **anser** att regeringen måste återta sitt beslut om att upphäva producentansvaret för returpapper. Oavsett om kommuner övertar insamlingsansvar för förpackningar eller ej bör regeringen återinföra producentansvaret.

FASTIGHETSÄGARNA SVERIGE

Anders Holmestig
Vd

Rikard Silverfur
Chef Utveckling & Hållbarhet